Η Ελληνική Οικογένεια και το Δημογραφικό Πρόβλημα

Μια έρευνα της διαΝΕΟσις

Γιατί οι ελληνικές οικογένειες κάνουν λιγότερα παιδιά; Γιατί αποκτούν παιδιά σε μεγαλύτερη ηλικία; Ποια είναι τα αίτια του φαινομένου και ποιες οι συνέπειες;

Η νέα έρευνα της διαΝΕΟσις, που εκπονήθηκε από ομάδα ερευνητών του ΕΚΚΕ, με συντονιστή και επιστημονικό υπεύθυνο τον Διευθυντή Ερευνών του ΕΚΚΕ **Διονύση Μπαλούρδο**, απαντά σε όλα αυτά τα ερωτήματα. Οι ερευνητές καταγράφουν την εικόνα της γονιμότητας στην Ελλάδα και στον υπόλοιπο κόσμο, αναλύουν τις οικογενειακές πολιτικές που ακολουθούν άλλες χώρες και καταλήγουν σε συγκεκριμένες προτάσεις πολιτικής για **τη στήριξη της ελληνικής οικογένειας και την αύξηση των γεννήσεων.**

Ποια είναι η κατάσταση σήμερα;

- Παντού στην Ευρώπη η γονιμότητα έχει πέσει εδώ και πολλές δεκαετίες κάτω από το «όριο αναπλήρωσης» των **2,1 παιδιών ανά γυναίκα**.
- Στην Ελλάδα οι αλλαγές αυτές έχουν ξεκινήσει από τα **τέλη της δεκαετίας του '80** κιόλας, όταν ο δείκτης γονιμότητας πέρασε κάτω από το **1,5**. Έκτοτε παραμένει πολύ χαμηλά, φτάνοντας ως και στο 1,23 το 1999.
- **Το 2016 ο δείκτης γονιμότητας στη χώρα μας ήταν 1,38, ένας από τους χαμηλότερους στον κόσμο.**
- Πλέον -και για πρώτη φορά από τότε που καταγράφονται στοιχεία-, **στην Ελλάδα γεννιούνται λιγότερα από 100.000 παιδιά τον χρόνο**.
- Κατά μέσο όρο **οι Ελληνίδες αποκτούν το πρώτο τους παιδί στην ηλικία των 30,3 ετών** (το 2016 -από 28,8 το 2008). Ο αντίστοιχος μέσος όρος στην Ε.Ε. είναι τα 29 έτη.
- Σχεδόν **μία στις τέσσερις** γεννήσεις στη χώρα μας πραγματοποιείται από γυναίκες ηλικίας **35-39 ετών**.
- Στην Ελλάδα εμφανίζεται ένα από τα μεγαλύτερα ποσοστά πρώτων γεννήσεων από μητέρες ηλικίας **άνω των 40** στην Ευρώπη (5,3%).
- Μόνο ένα 8,3% των Ελληνίδων που γεννήθηκαν το 1955 δεν έκαναν κανένα παιδί. Στις Ελληνίδες που γεννήθηκαν το 1965 το ποσοστό ήταν 16,3%.
- Στην Ελλάδα **μόλις το 8,9% των παιδιών ηλικίας κάτω των 3 ετών έχει πρόσβαση σε υποδομές φροντίδας**, πολύ μακριά από τον στόχο που έχει θέσει η Ε.Ε. (33%) για το 2020.
- Χώρες που έχουν καταφέρει να διατηρήσουν υψηλότερους δείκτες γονιμότητας όπως **η Σουηδία (1,85) και η Γαλλία (1,92) εφαρμόζουν πολιτικές στήριξης των οικογενειών, λαμβάνοντας υπ' όψιν τις ανάγκες των σύγχρονων, πολύμορφων νοικοκυριών**.

Διάγραμμα 3.9 Εξέλιξη της Γονιμότητας στην Ελλάδα, 1960-2016

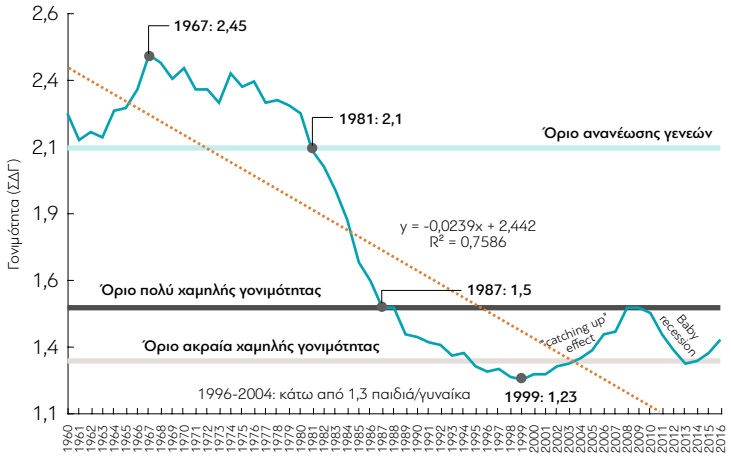

Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία των συγγραφέων

Προτάσεις Πολιτικής

Οι πολιτικές για την ενίσχυση της γονιμότητας και τη στήριξη της οικογένειας ταξινομούνται σε τρεις άξονες:

1. Κοινωνική και οικονομική ενεργητική προστασία των οικογενειών
2. Εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής
3. Υποστήριξη της μητρότητας και θετικό περιβάλλον για την οικογενειακή ζωή

Σε αυτό το πλαίσιο, η δέσμη προτάσεων στην οποία κατέληξαν οι ερευνητές περιλαμβάνει μεταξύ άλλων:

- την **ενίσχυση των επιδομάτων παιδιών** από το πρώτο παιδί
- την καθιέρωση **πριμ απόκτησης τέκνου** για μητέρες **κάτω των 30 ετών** (2000 ευρώ ανά παιδί)
- την **ενίσχυση των επιδομάτων τοκετού**
- τη **διεύρυνση των κριτηρίων ένταξης** παιδιών σε βρεφονηπιακούς σταθμούς
- την **υποστήριξη των Δήμων** για τη δημιουργία επιπλέον υποδομών παιδικών αλλά και βρεφοκομικών σταθμών που φιλοξενούν παιδιά ηλικίας μέχρι 2,5 ετών
- την εισαγωγή νέων δομών, όπως **ο θεσμός των βοηθών μητέρων** (εκπαιδευμένες γυναίκες που φυλάσσουν στο σπίτι τους 4-5 παιδιά)
- τη **δημιουργία Γραφείου Δημογραφικής Πολιτικής στη Βουλή** (στα πρότυπα του Γραφείου Προϋπολογισμού του Κράτους), το οποίο θα υπάγεται στον Πρόεδρο της Βουλής και θα παρακολουθεί τη δημογραφική κατάσταση της χώρας, καθώς και την υλοποίηση των μέτρων δημογραφικής πολιτικής.

Διαβάστε ολόκληρη την έρευνα στο **dianeosis.org**

διαΝΕΟσις
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ & ΑΝΑΛΥΣΗΣ